

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobkyně: **Mgr. D. K.**, zastoupené JUDr. Zdeňkem Klimešem, advokátem, se sídlem Horní 1433/2a, Havířov – Město, adresa pro doručování: U Stromovky 1481/9, Havířov – Město, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5 - Smíchov, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 6. 2014, č. j. 6 A 172/2013 - 31,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovenému zástupci žalobkyně **s e n e p ř i z n á v á** odměna za zastupování žalobkyně v řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně podala dne 16. 9. 2013 u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) podání (žalobu), kterým se domáhá ochrany proti nečinnosti žalované, kterou spatřuje v tom, že nerozhodla o nicotnosti rozhodnutí v žalobě konkretizovaných rozhodnutí. Dne 29. 1. 2014 žalobkyně požádala o osvobození od soudních poplatků a zároveň navrhla, aby jí soud ustanovil zástupce z řad advokátů.

Městský soud prvním výrokem usnesení ze dne 23. 6. 2014, č. j. 6 A 172/2013 - 31 (dále jen „napadené usnesení“) žalobkyni přiznal osvobození od soudních poplatků, druhým výrokem pak žalobkyni ustanovil k ochraně práv zástupce z řad advokátů, JUDr. Zdeňka Klimeše, advokáta se sídlem Horní 1433/2a (ve výroku nesprávně uvedeno číslo popisné 1133), Havířov. V odůvodnění městský soud uvedl, že s ohledem na to, že žalobkyně splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a zároveň je z formulace jejího podání zřejmé, že není kvalifikovaně schopna bránit svá veřejná subjektivní práva v soudním řízení správním, soud

dospěl k závěru, že je na místě žalobkyni ustanovit k ochraně práv zástupce, a to advokáta, který má sídlo v místě bydliště žalobkyně.

Proti výroku č. II podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) prostřednictvím ustanoveného zástupce kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky, a dále také pro nedostatek důvodů rozhodnutí, popřípadě pro jinou vadu řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Stěžovatelka v kasační stížnosti uvedla, že městský soud před svým rozhodnutím nezkoumal vůbec vztah žalobkyně a advokáta, neopatřil si informaci, zda mezi nimi může vzniknout nezbytná důvěra, či naopak mezi nimi v minulosti existuje nějaká překážka, významně bránící jejich spolupráci při vedení sporu, založeného stěžovatelkou vůči žalované. Tyto důvody kasační stížnosti stěžovatelka podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., když se jedná o specifickou kasační stížnost a změnu v osobě právního zástupce lze obtížně podřadit pod důvody uvedené v ust. § 103 s. ř. s.

S ustanoveným zástupcem nesouhlasí jak stěžovatelka, tak ani sám ustanovený zástupce. Ustanovený zástupce je přesvědčen, že nemůže se stěžovatelkou navázat vztah důvěry, nezbytný pro úspěšnou spolupráci, neboť žalobkyně opakovaně již v dřívější době projevovala nepřátelské postoje ke členům advokátního sdružení (i rodinným příslušníkům advokáta), ve kterém advokát pracuje, advokát již v minulosti byl žalobkyni ustanoven, následně k odvolání stěžovatelky i advokáta bylo ustanovení zrušeno. Protože ve vztahu stěžovatelky k ustanovenému zástupci zcela chybí důvěra a právní zástupce nechce stěžovatelku z důvodu dřívějších urážek a útoků vůči dalším členům sdružení advokátů zastupovat, stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud výrok č. II napadeného usnesení městského soudu zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Žalobkyně také sama zaslala ke sp. zn. 6 As 147/2014 podání nazvané „kasační stížnost“, ve kterém uvádí, že napadá výrok II. napadeného usnesení, z důvodu, že nemá důvěru k ustanovenému zástupci, ani jeho advokátní kanceláři, ve kterém blíže rozvedla důvody nedůvěry, dále uvedla, že prosí o změnu ustanoveného advokáta na JUDr. Moniku Novotnou, která ji již v obdobné kauze zastupovala. Dále uvedla, že upřednostňuje nařízení jednání u městského soudu před sáhodlouhým vyřizováním kasační stížnosti u Nejvyššího správního soudu.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení městského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., a vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná**.

Úvodem považuje Nejvyšší správní soud za nezbytné zabývat se přípustností kasační stížnosti podané a směřující proti ustanovení zástupcem pro řízení o kasační stížnosti. Ze samotné kasační stížnosti vyplývá, že ustanovený zástupce koncipoval toto podání dílem jako projev své vůle být zproštěn zastupování žalobkyně v řízení před městským soudem, dílem jako projev vůle samotné žalobkyně, která s ustanovením tohoto advokáta na ochranu svých práv v řízení před městským soudem rovněž nesouhlasí. V této souvislosti je třeba odkázat na ustálenou judikaturu, která kasační stížnost podanou přímo advokátem proti rozhodnutí krajského soudu o jeho ustanovení zástupcem připouští. K tomu se vyjádřil Nejvyšší správní

pokračování

soud v rozsudku ze dne 3. 8. 2005, č. j. 3 Azs 187/2005 - 52. Podle právního názoru zaujatého v tomto judikátu „*rozhodnutí o ustanovení advokáta stěžovateli pro řízení o kasační stížnosti není rozhodnutím, jímž se ve smyslu § 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s. pouze upravuje vedení řízení; kasační stížnost ustanoveného advokáta proti takovému rozhodnutí je proto přípustná*“. Na základě uvedené judikatury v nyní posuzovaném případě vyhodnotil Nejvyšší správní soud kasační stížnost za přípustnou a považuje za faktického stěžovatele ustanoveného zástupce, nikoliv samotnou žalobkyni, jejíž podání lze vyhodnotit dílem jako připojení se ke kasační stížnosti podanou ustanoveným zástupcem, dílem pak jako žádost o ustanovení jiného zástupce – JUDr. Moniky Novotné.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. může předseda senátu navrhopateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že navrhopateli lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou kumulativně splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) je to nezbytně třeba k ochraně jeho práv.

Městský soud v kasační stížnosti napadeném usnesení shledal, že v případě žalobkyně byly v době jeho rozhodování dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků (viz první výrok předmětného usnesení). Při posuzování návrhu žalobkyně na ustanovení zástupce z řad advokátů městský soud s ohledem na to, že žalobkyně splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a zároveň je z formulace jejího podání zřejmé, že není kvalifikovaně schopna bránit svá veřejná subjektivní práva v soudním řízení správním, soud dospěl k závěru, že je na místě ustanovit žalobkyni k ochraně práv zástupce, a to JUDr. Zdeňka Klimeše, advokáta se sídlem v místě bydliště žalobkyně (druhý výrok napadeného usnesení).

Jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 1. 2005, č. j. 7 Azs 348/2004 - 74, dostupném na www.nssoud.cz., „*v řízení o kasační stížnosti proti usnesení o ustanovení advokáta je rozhodný skutkový a právní stav v době rozhodování krajského soudu*“. Nejvyšší správní soud tedy může při meritorním přezkumu usnesení o ustanovení zástupce vyhodnotit pouze takové okolnosti, které mohly být krajskému (nyní městskému) soudu známy již ke dni vydání napadeného usnesení. Jedinou námitkou stěžovatele je tvrzení, že městský soud před rozhodnutím o ustanovení advokáta nezkoumal vztah žalobkyně a ustanoveného advokáta a neopatřil si informaci, zda mezi nimi může vzniknout nezbytná důvěra. Nejvyšší správní soud uvádí, že tato není důvodná. Zdejší soud již ve svém rozsudku ze dne 23. 5. 2007, č. j. 3 Ads 46/2006 - 69 dospěl k závěru, že „*Soud není povinen preventivně zjišťovat, zda mezi žadatelem a ustanoveným advokátem může být narušen vztah důvěry a ani z ust. § 20 zák. č. 85/1996 Sb. takovouto povinnost soudu nelze dovodit*“. Nicméně v citovaném rozsudku dále dovodil, že „*nedostatek důvěry mezi zástupcem a stěžovatelem nepochybně brání řádnému výkonu povinnosti, k níž byl stěžovatel ustanoven; k nápravě však neslouží kasační stížnost, nýbrž žádost o zproštění ustanovení podle § 20 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii*“. Podle ust. § 20 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“), „*Advokát je oprávněn smlouvou o poskytování právních služeb vypovědět, popřípadě požádat o zrušení ustanovení nebo požádat Komoru o určení jiného advokáta, dojde-li k narušení nezbytné důvěry mezi ním a klientem nebo neposkytuje-li klient potřebnou součinnost*“. Pokud mezi zástupcem a žalobkyní došlo k narušení důvěry, advokát může soud požádat o zproštění ustanovení podle § 20 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb. Pokud soud usnesením takové žádosti nevyhoví, lze se proti němu bránit kasační stížností. V případě vyhovění zároveň může rozhodnout o ustanovení jiného zástupce, a to i případně žalobkyni navrhopanou JUDr. Moniku Novotnou.

V situaci, kdy nedostatek důvěry mezi žalobkyní a ustanoveným zástupcem nepochybně brání řádnému výkonu povinností, k níž byl žalobkyni zástupce ustanoven, bylo namísto podání kasační stížnosti třeba, aby ustanovený zástupce městský soud o této skutečnosti zpravil a požádal o zproštění ustanovení tak, jak to předpokládá ust. § 20 odst. 2 zákona o advokacii. K tomu Nejvyšší správní soud ještě dodává, že projevy nedůvěry ze strany žalobkyně jsou dostatečně zjevné z jejích podání, která byla doručena po ustanovení zástupce i městskému soudu. Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení ex lege (§ 60 odst. 2 s. ř. s.)

Ačkoliv ustanovený zástupce uplatnil náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti za dva úkony právní služby včetně náhrady hotových výdajů a příslušné částky daně z přidané hodnoty, Nejvyšší správní soud mu náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť tyto úkony nebyly provedeny v rámci zastupování žalobkyně, nýbrž na účet a ve vlastním zájmu ustanoveného zástupce za účelem dosažení zproštění jeho ustanovení žalobkyní.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 9. září 2014

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu